

Žilinská teplárenská: Zákazníkom sa snažíme vychádzať v ústrety a dohodnúť sa s nimi

Predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Žilinskej teplárenskej František Pumpura bol hosťom diskusnej relácie Pod rúškom informácií, ktorú organizujú týždenníky MY. Hovoril v nej aj o tom, ako súčasná pandémia spôsobená koronavírusom ovplyvňuje výrobu tepla v žilinskej teplárni, a tiež aké má spoločnosť ďalšie plány do budúcnosti.

Žilinská teplárenská patrí medzi najväčších výrobcov tepla a elektrickej energie v krajine. V Žiline pokrývate až 50%. Ako prebieha výrobný a distribučný proces vo vašej spoločnosti?

Ak by som to mal jednoducho popísať, jedna časť je samotná výrobná technológia, ktorá je umiestnená v areáli teplárne a pozostáva z plynových a uhoľných kotlov, na ktorých vyrábame teplo. Máme tri kotly, ktoré sú prispôbené na prevádzku na uhlie, a jeden kotol, ktorý je prispôbený prevádzke na plyn. Aby ste mali predstavu o objeme tepla, ktoré vyrábame, tak kapacita kotlov dokopy je 300 megawatov (MW) tepelného výkonu, čo je relatívne veľmi veľa. Keď to porovnáte napríklad s osobným autom, tak to je asi 100 kilowatov (KW), čo je obrovský rozdiel.

Druhá časť, veľmi dôležitá, cez ktorú sa teplo dostáva k zákazníkom, je potrubná sieť. Tá je zatiaľ stále budovaná na princípe parovodu, ale čiastočne už aj cez investičné projekty sa vymieňa za teplovodnú. Celková dĺžka našej siete je okolo 74km, čo je relatívne veľmi veľká dĺžka.

Okrem toho je tu aj výroba elektrickej energie, kde využívame turbíny pracujúce na pare, pričom celková kapacita turbín na výrobu elektrickej energie je 50 MW.

Dodávate teplo aj koncovým užívateľom – fyzickým osobám, alebo pri tom spolupracujete so správcovskými spoločnosťami?

Tepláreň spravuje len základné primárne rozvody. Nemáme pripojených koncových zákazníkov ako sú byty či fyzické osoby. Našimi partnermi sú veľké spoločnosti, napr. Kia Motors Slovakia, Mettsä Tissue, Mobis alebo správcovské spoločnosti ako Bytterm, MPM atď. Bytovo-komunálny sektor je našim dominantným odberateľom. Prostredníctvom družstiev a správcov dodávame teplo do takmer 22-tisíc bytových jednotiek, v ktorých žije viac ako 60% obyvateľov mesta. Naším cieľom nie je preniknúť do bytovej sféry. Skôr na báze spolupráce rozširovať rozvodnú sieť a pripájať k centrálnemu zásobovaniu teplom nové objekty. Napríklad s Byttermom máme rozpracované nové projekty ako napojenie Veľkej Okružnej či sídliska Hájk. Ale aj v tomto prípade máme záujem dobudovať len základné siete a samotné napojenie koncových užívateľov by už bolo na strane Byttermu. Takže so správcovskými spoločnosťami nie sme konkurenti, ale spolupracujeme ako partneri.

Vyrábate teplo, chlad, aj elektrickú energiu. Ako sa vám darí v súčasnej ťažkej situácii, keď napríklad Kia má odstav-

ku a nákupné centrá sú zatvorené? Počítate so stratou? Áno, situácia je zložitá. My sme veľmi radi, že naši dvaja najväčší partneri, Bytterm a Metsa Tissue, sú v dobrej kondícii. Ale evidujeme požiadavky od menších odberateľov, ktorí nás žiadajú o odklad platieb. Snažíme sa vychádzať našim zákazníkom v ústrety a dohodnúť sa s nimi.

Akým spôsobom to teda riešite?

Cena tepla sa skladá z dvoch častí. Jedna časť je fixná, a tá sa platí v mesačných splátkach. Do tejto časti sú započítané investičné náklady do prevádzky, technológií, opráv. Potom sú to variabilné náklady, kam sa započítavajú náklady na uhlie či plyn. S našimi zákazníkmi sa vieme dohodnúť na odľahčení ich platieb za fixnú zložku ceny tepla. Máme vypracované návrhy, v ktorých uvažujeme o možnosti presunu 30% týchto platieb do ďalších období formou splátkových kalendárov. To je oblasť, kde vieme pomôcť. Nemôžeme ísť však do veľkých zliav, aby sme neovplyvnili samotnú prevádzku výroby tepla. V situácii, kedy sú zatvorené niektoré prevádzky, je pre nás variabilná časť, samozrejme, stratová. Ale snažíme sa, podľa možnosti, vyhovieť zákazníkovi aspoň presunom splátok na ďalšie obdobie.

Máte vypracované odhady, ako mimoriadna situácia ovplyvní vašu činnosť?

Samozrejme. Je to niekoľko modelov, podľa toho, ako dlho bude pandémia trvať. Vypracované sú na mesačnej báze, od apríla až po september. Pri optimistickom scenári, ak začne rýchlo dochádzať k oživovaniu ekonomiky, to vychádza tak, že naše straty by sa pohybovali na úrovni 70 až 100-tisíc eur. Ak by tento stav pretrval až do septembra, straty môžu dosiahnuť až 1,7 milióna eur.

Aký dosah bude mať liberalizácia trhu správcovských spoločností, ktorú navrhuje vo svojom programovom vyhlásení vláda, na cenu energií?

Teplo dodávame Byttermu, a jeho cena je tak regulovaná. Plyn a uhlie však nakupujeme na burze. Musíme teda dodržiavať koncovú regulovanú cenu, ale zároveň musíme byť rentabilní. Ak nastane liberalizácia, treba jasne povedať, že žiaden odberateľ, teda ani Bytterm, nebude si môcť dovoliť výrazne zvyšovať cenu. Pôhybujeme sa totiž na veľmi tenkej hrane a na nej s cenami balansujeme. Takže si myslím, že liberalizácia nebude mať výrazný vplyv na cenu tepla a teplej vody.

S vašim podnikaním sa spája slovo ekológia a životné prostredie. Kladiete na to význam-

Generálny riaditeľ Žilinskej teplárenskej František Pumpura na diskusii MY novín o súčasnej situácii v energetike.

ný dôraz. Dnes počujeme, že sa zlepšuje kvalita ovzdušia. Je to naozaj tak?

Treba to rozdeliť na dve oblasti. Jedna oblasť je oblasť dodávateľov tepla a elektrickej energie. Hlavne v oblasti dodávateľov tepla si nemyslím, že by výrazne poklesla spotreba. Skôr narástla, takže tam výrazné šetrenie CO₂ určite nepreběhlo. Ale na druhej strane aj my sledujeme veľmi veľa zatvorených podnikov, a tiež veľké automobilky prerušili výrobu. Tam, samozrejme, pokles exhalátov a CO₂ je výrazný. Takže áno, dá sa povedať, že súčasná krízová situácia má pozitívny vplyv na kvalitu životného prostredia.

Realizujete v súčasnosti nejaké významné investície v oblasti ekológie?

Za posledných 10 – 12 rokov Žilinská teplárenská veľmi veľa investovala do nových technológií, hlavne z oblasti ekológie. Boli to technológie na zachytávanie siričitanov, dusičnatých zlúčenín, vylepšené boli procesy spaľovania. Investovali sme do toho 50 miliónov eur. V súčasnosti sa zameriavame na projekty, ktoré smerujú do ekologizácie paliva a ekologizácie samotnej výroby. Postupne odchádzame od hnedého uhlia ako primárneho paliva. Do roku 2025 máme naplánované investície v objeme ďalších 50 miliónov eur. Takže ak to zhrniem, za posledné roky to budú investície v objeme 100 miliónov eur. Zmena technológií, ktorá nastane, bude mať veľmi veľký vplyv na kvalitu životného prostredia.

Akým palivom ste sa rozhodli nahradit' hnedé uhlie?

Je veľmi veľa teórií, k čomu by sme sa mali prikloniť, čo by sme mali spaľovať a čo by malo byť našim primárnym palivom. Treba si pritom uvedomiť objem výroby Žilinskej teplárenskej.

My ročne spaľujeme 160 – 180-tisíc ton uhlia. Je to také enormné množstvo, že si to ťažko dokážete predstaviť. Na podnet ministerstva sme začali uvažovať o využití drevoštiepky. Ale tá má nižšiu výhrevnosť, a preto by sme jej ročne spotrebovali 220-tisíc ton, čím by sa výrazne devastovali lesy. Preto prechádzame na plyn. Ale uhlie budeme ešte ďalej využívať, najmä počas zimy. Spaľovanie uhlia však nie je až také drastické a zlé, ako by sa mohlo zdať.

Ako je to teda?

Máme nové technológie na odsírenie a filtre na zachytávanie pevných častí. Na porovnanie, ak na dedine niekto spaľuje drevo, tak na to, aby vyrobil 1 kWh tepla, vyprodukuje 108 mg siričitanov/kWh. U nás je to 0,2 mg/kWh. Sme hlboko pod emisiami, ktoré vyprodukuje ľudia, ktorí spaľujú drevo. Preto v zime počas smogovej sezóny sa ľudia lepšie cítia v centre, ako niekde na dedine. Ak ste sledovali vývoj, tak ešte pred pár rokmi bola výrazná tendencia budovania malých lokálnych zdrojov vykurovania. V posledných rokoch sa začala presadzovať na úrovni EÚ zmena. Uvedomili si význam centrálného vykurovania, najmä kvôli ekológii, ale aj ekonomike. Žilina má takisto svoju energetickú koncepciu, v ktorej sa uvažuje o využití centrálného vykurovania a pripájaní nových zákazníkov.

Ako je to s investíciami do údržby?

Ročne investujeme do údržby približne 1 milión eur. Ani tento rok neplánujeme výrazné zmeny. Neuvažujeme o krátení investícií do opráv.

Z pohľadu odberateľov je veľká výhoda, ak je zima taká teplá, ako bola tento rok. Pre vás je to však naopak. Prečo? Samozrejme, my sa musíme poča-

siu prispôbovať. Napríklad v roku 2017 sme z dôvodu tuhej zimy dodali o 27% tepla viac, ako tento rok. Teplý rok pre nás znižuje množstvo prostriedkov, ktoré vieme investovať do opráv a do rozvoja.

Mohli by ste pristúpiť k odpísaniu zákazníkov z dôvodu, že by neplatili faktúry preto, že sa dostanú do finančných problémov?

My sme ani doteraz neodpísali zákazníkov, aj keď mali problémy s plátbami. Snažíme sa vždy vyriešiť situáciu dohodou. Máme modely na presun platieb. Spočítali sme si našu hranicu, ktorá je asi 30% fixných nákladov, ktoré vieme presunúť do budúcich období a dohodnúť sa na splátkových kalendároch. Myslíme si, že s príchodom leta sa ekonomika Slovenska začne dostávať do normálnych kolají, a nebudeme musieť tieto otázky riešiť.

Uvažujete, že by ste sa v prípade pesimistického scenára obrátili o pomoc na štát?

Ako tepláreň sme špecifický podnik a nemyslím si, že sa s tržbami dostaneme tak hlboko, že by sme sa museli obrátiť so žiadosťou o podporu zo štátu. Skôr sa nás to dotkne z hľadiska investícií.

Aké opatrenia ste prijali v súvislosti s ochorením COVID-19?

Prakticky hneď, ako bola vládou vyhlásená mimoriadna situácia sme zaviedli niekoľko opatrení. Sme podnik, ktorý dodáva teplo obyvateľstvu, a nemôžeme si dovoliť ohroziť samotnú prevádzku. Hneď sme zaviedli, že pohyb bude možný len v rúškach, pri stretnutiach sa používajú rukavice. Sú zrušené všetky pracovné cesty a návštevy teplárne, ktoré nie sú nevyhnutné. Pri vstupe meriame teplotu, vypracovali sme prevádzkový plán na obdobie marec – apríl. Máme prepočítaný počet pracovníkov na rôzne úrovne epidémie, aby sme boli schopní tepláreň udržať. Máme veľmi presné algoritmy, ako zabezpečiť výrobu tepla pre obyvateľov.

Prekvapilo vás niečo na vašich zamestnancoch?

Bol som v niektorých vecí milo prekvapený. Prvou z nich bola samostatnosť jednotlivých pracovníkov. Koordinačne porady sa nekonali a neprejavilo sa to na prevádzke. Žiadne problémy nenastali, a táto samostatnosť ľudí ma pozitívne prekvapila.

Ako dlho viete zabezpečovať výrobu v takomto režime?

Ak by boli k dispozícii vstupné médiá, tak určite pár rokov aj bez investícií. Ak by sme mali problém s pracovníkmi a veľa by ich bolo chorých, aj tak vieme zabezpečiť výrobu tepla.

Chceli by ste na záver odkázať niečo čitateľom MY Žilinských novín?

Blíži sa leto a v tomto období sme boli zvyknutí plánovať si dovolenky. Poprial by som ľuďom, aby tento stav čo najskôr prešiel a aby sme sa vrátili do stavu, v akom sme žili predtým. Ale zároveň, aby sme potom nezabudli na to, čo sme museli prežiť a aby sme si to zapamätali.